Ն° 7750 1911 ՓԵՏՐՎԱՐ 9-22 ՇԱԲԱԹ 9 ՇՈՒՊԱԹ 1326 27 ԻՆՃԻ ՍԷՆԻ

ՍԱՀՄԱՆԱԳՐԻՉ ԻՄԱՍԻՑԱՆ ՎԻ ՄԻՍՏԻՐԻ
ՑԱՎԼԱ ՎԷՐԹԻԼԻ
ՅԱԿՈԲ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ

Միւհասիպի
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ
Թարիխի թէհսիպի 1877

ՊԱՏՊԸ ԼԻ ԴՈՒՐՇԸՄԸ
Ն. 49

Կազմիչ ապիս մեվասս հազգրնեա սանիպի իմթիյազա միւրահասաբ օլընը։ Մապուզզար սանիպի իմթիյազընե իմզասընը վե իտարէխանենին մեսիրը մախսուսընը շամիլ օյմալը տր։ Տէրեն օլընմայան եվրազ իտատ օլընմազ։ Իլանաբ ուրայիթի միւքեսիլի իլե նեէր օլունուր։

ՃԷՐԻՏԷԻ ՇԱՐԳԻՅԷ

ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ, ՄԻԼԼԻՅԻ, ԹԻՒՃԱՐԻՅԻ ՎԷ ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

20 ԲԱՐԱ ԵԷՎՄԻ ՍԷՐԳԷՍԹ ԿԱԶԷԹԱ 20 ԲԱՐԱ

جريدهٔ شرقيه
صاحب امتيازى اغوب جيولك
مؤسسى ديكران جيولك (١٢٩٣)

DJÉRIDÉI-CHARKIÉ
Fondé en 1877.
Directeur-Propriétaire:
AGOP DJIVELEGUIAN
AVOCAT
Vis-à-vis la S.-Porte, No. 49

ԱՊՈՆԷ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ ԲԷՇԻՆ (ՄԷՋ. 20
Սքանչելի վե Թաւրա, սեհեվիյի 130 ղրշ.
» » » 6 այլընը 70 »
» » » 3 այլընը 40 »
Մեմալիրի էնճեհպիյե սեհեվիյի 32 ֆր.
» » » 6 այլընը 17 »
» » » 3 այլընը 10 »

ՆՈՐԱՅՐ ԲԻԻԶԱՆԴԱՅԻՆԻՆ ՄԱՀՈՒՏ ՎԱՍԻՅԷԹԻ ՎԷ ՊՈՒՆԸՆ ՄԻԼԼԷԹՃԷ ՍՈՒԲԷԹԻ ԹԷԼԱԳՐԸՍԸ

Ադէմմեն կաղէթալարտա չու եօլտա ղարիպ պիր վասիյէթ գոռնմը իսի. Եանի Նորայր Բիւզանդացի նամ էրպապը գալէմտէն պիր գաթ, հէր նէ էսպապա մէպնի իսէ, Էրմէնի լիսան վէ էսէպիյամտա տայիր թու միւտաէթտէն պէրու ճէմ ու թէէլիթ էմմէր օլսրը սասրընա տայիր գօլէքսիսը պիր Մուհկիպ պանպասընա տէբօղրնթօ էսէրէք, վէքթաբտտան սոնրա 3 ամսէյէ գառար մէղգիւր գօլէքսէնդին 200000 ֆր.ա սաթրլմասը վէ պէտէլէնին միւթէվէֆա զվէճէսի մաղպէրնէ պիր սրաբիւ թէէսիսնէ հար ու թասխիս էտիլմէսի վէ պիլաքս պու միւտաէթ գարիթթը ֆիլմեր մէղգիւրէ իլէ գօլէքսիսն սաթրլմաղ իսէ, պէտէլէ վէրիլմիպ էրդաղ վէ մանվ էտիլմէսինի վասկէթ էմմէր տիր։

Դարիուռը քիւամմրդընը պու առէմ հագզընա թէքմիլ մալիւմատ հասրլ էմմէսի վէ սասասը պանսրմրզմա վէ-զումը օյմասը հասէպիյէ պագը մալիւմատ վէրիյօրդը։

Նորայր Բիւզանդացի 15 ամսէյէ գառար սարքը զայրէթ վէ մէսայի էթիքէտէն ասնրա, Ֆրանսրզճասան էրմէնիճէյէ միւքէմմել լուգեթի քիմապրը մէյսանա կէթիրմէյէ մուվաֆֆագ օլարադ պունը թապ ու նէյր էմտիրիպ, Ֆրանսրզճա Թանրլինէ հէվէսքեար օլան էրմէնիէրէ մուհիմմ խրատմաթտա պուլընմը վէ հէր նէ գառար մէղգիւր Բաւարատտա պիր թագամ սէհվիյաթ վէ խաթալար զուհուր էթմէսի էրպապը գալէմտէն Մեսրոպ Նուպարեան էֆէնդի վէ զէվաթը սայիրընին թէզգիրգամընտան անալընմը իսէ տէ, պու ճէրէթի թապրի էէրի մէղգիւրը զրմմէնի թապրի մէնգա էտէճէք մահիյէթտէ պուլընմամը տը։

Մուսալէյի թու միւտաէթ Շուէյտէն բայիթանթը պուլընան Սթօքհօլմա վէ մէմալիքի այլրէտէ պուլընարագ, թէթէպպիւաթ վէ թէէլիֆքընա տէվամ էթմէր, վէ չայանը տիգգամ մէսամիլտէն օլարադ Սէլմա Ժաղօպընն նամ էճնէպի պիր զզ իլէ Եվրօպատա էվէնմը իսէ տէ, զէվճէսի ախիրէն միւթէլա օլարը իլէթմէն Նորայր Բիւզանդացի իշթէ պու միւթէվէֆա զվէճէնին իպդայը զիքրը ճէմիլի իչուն գօլէքսիսընը 200000 ֆր.ա սաթմագ վէ պունընա միւթէվէֆիյէտ զարը սոն իխթիրամանը կէօսթէրմէք ադմ ու ֆիքրինտէ պուլընմը տը։

Իշթէ մէսէլէնին սաֆհայը ամիպէսի պուրատա մէյսանա չըզըյօր։

Ադէմմեն կաղէթալարտա չու եօլտա ղարիպ պիր վասիյէթ գոռնմը իսի. Եանի Նորայր Բիւզանդացի նամ էրպապը գալէմտէն պիր գաթ, հէր նէ էսպապա մէպնի իսէ, Էրմէնի լիսան վէ էսէպիյամտա պիր թու միւտաէթտէն պէրու ճէմ ու թէէլիթ էմմէր օլսրը սասրընա տայիր գօլէքսիսը պիր Մուհկիպ պանպասընա տէբօղրնթօ էսէրէք, վէքթաբտտան սոնրա 3 ամսէյէ գառար մէղգիւր գօլէքսէնդին 200000 ֆր.ա սաթրլմասը վէ պէտէլէնին միւթէվէֆա զվէճէսի մաղպէրնէ պիր սրաբիւ թէէսիսնէ հար ու թասխիս էտիլմէսի վէ պիլաքս պու միւտաէթ գարիթթը ֆիլմեր մէղգիւրէ իլէ գօլէքսիսն սաթրլմաղ իսէ, պէտէլէ վէրիլմիպ էրդաղ վէ մանվ էտիլմէսինի վասկէթ էմմէր տիր։

Դարիուռը քիւամմրդընը պու առէմ հագզընա թէքմիլ մալիւմատ հասրլ էմմէսի վէ սասասը պանսրմրզմա վէ-զումը օյմասը հասէպիյէ պագը մալիւմատ վէրիյօրդը։

Նորայր Բիւզանդացի 15 ամսէյէ գառար սարքը զայրէթ վէ մէսայի էթիքէտէն ասնրա, Ֆրանսրզճասան էրմէնիճէյէ միւքէմմել լուգեթի քիմապրը մէյսանա կէթիրմէյէ մուվաֆֆագ օլարադ պունը թապ ու նէյր էմտիրիպ, Ֆրանսրզճա Թանրլինէ հէվէսքեար օլան էրմէնիէրէ մուհիմմ խրատմաթտա պուլընմը վէ հէր նէ գառար մէղգիւր Բաւարատտա պիր թագամ սէհվիյաթ վէ խաթալար զուհուր էթմէսի էրպապը գալէմտէն Մեսրոպ Նուպարեան էֆէնդի վէ զէվաթը սայիրընին թէզգիրգամընտան անալընմը իսէ տէ, պու ճէրէթի թապրի էէրի մէղգիւրը զրմմէնի թապրի մէնգա էտէճէք մահիյէթտէ պուլընմամը տը։

Մուսալէյի թու միւտաէթ Շուէյտէն բայիթանթը պուլընան Սթօքհօլմա վէ մէմալիքի այլրէտէ պուլընարագ, թէթէպպիւաթ վէ թէէլիֆքընա տէվամ էթմէր, վէ չայանը տիգգամ մէսամիլտէն օլարադ Սէլմա Ժաղօպընն նամ էճնէպի պիր զզ իլէ Եվրօպատա էվէնմը իսէ տէ, զէվճէսի ախիրէն միւթէլա օլարը իլէթմէն Նորայր Բիւզանդացի իշթէ պու միւթէվէֆա զվէճէնին իպդայը զիքրը ճէմիլի իչուն գօլէքսիսընը 200000 ֆր.ա սաթմագ վէ պունընա միւթէվէֆիյէտ զարը սոն իխթիրամանը կէօսթէրմէք ադմ ու ֆիքրինտէ պուլընմը տը։

Իշթէ մէսէլէնին սաֆհայը ամիպէսի պուրատա մէյսանա չըզըյօր։

Նորայր Բիւզանդացի չու թէէլիթի, սիւնեատա էմմալի կէօրիւլմէմէյ ատրէճէտ չարբզ վէ եօլզզ տրը վէ հիչ պիր հագիպի էտիպ, հագիպի էրմէնի վէ հագիպի լիսան պու եօլտա պիր թէէլիթէ ճիւբէթ էտէմէզ։

Պիր էրմէնին էտիպնի, եահսոտ լիսանչինատրն եանընը եահսոտ ատրդրու ճէմ ու թէէլիթ էթտիի պիր գօլէքսիսն իչուն, եվվէլ պիր էրմէնի էտիպնին մանգա էրմէնի մանաուլաթը ֆիքրլէյէսինէ խօտ պէ խօտ 200000 ֆր. եանի 10 պէն ասէա ֆրանսզզ լիրաը կիպի մուհիմմ վէ էմմալի նամնչնուա պիր զրմէթ թագտիր էթմէյէ, հագիպանին մուհիպի հայրեթի վէ թէէսիսի ավվալտան տը։

Պիր էրմէնինէ գօլէքսիսա վէ տանա ատրդրուսը քեաղրտ բարչալարընա 200000 ֆր. թագտիրի քէ՛չիւք միլլէթլերին հանկըզընա կէօրիւմիւշ պիր ահէպա՝։

Նորայր Բիւզանդացի էրմէնի մըլլէթինի, Ֆրանսզզ, Իտալիկ, Ագման, Ամէրիգա վէ այլիր մուազզամ վէ զէնկին միլլէթլերէ զրյան էտէրէք, մահսուլաթը ֆիքրլէյէսինէ ադիմ ֆիյամ խաթէմնէլ պէրապէր, պունը սուրէթի զաթիյէտ Իտալիկ Պանգաբընա տէբօզթօ էթմէր օրմասը վէ էզրէպ էլ զարայիպտէն օլարադ պէտէլինին ատ սրբի միւթէվէֆիյէ զէվճէսի նամընա սթաթիւ ըէգզինէ վասիյէթ էթմէր պուլընմը վէ հէր նէ գառար մէղգիւր Բաւարատտա պիր թագամ սէհվիյաթ վէ խաթալար զուհուր էթմէսի էրպապը գալէմտէն Մեսրոպ Նուպարեան էֆէնդի վէ զէվաթը սայիրընին թէզգիրգամընտան անալընմը իսէ տէ, պու ճէրէթի թապրի էէրի մէղգիւրը զրմմէնի թապրի մէնգա էտէճէք մահիյէթտէ բարդագ պիր իսպաթ սրը։

Պիր քիմսէ միւթէվէֆիյէ զէվճէսինէ 200000 ֆր.լըզ պիր սթաթիւ ըէգզ էթտիրէպիմէք իչուն, հիչ տէյլ իսէ պիր գաչ միլիոն ֆր.լըզ պիր սէրվէթ սահիպ օլմալը սրը։

Էկէր Նորայր Բիւզանդացինին պէտէյլ պիր գաչ միլիոն ֆր. սէրվէթի նագտիչէսի վար իսէ, Էրմէնիսթան գահիզէսէկեանը մէսէլէսինտէ, Ատանա հասիսէյի մեհսուսիթէսինտէ էրզապը իհթիկաճա վ. ֆէլաքէթզեսէլերէ նի՛չիւն մրլկէթի վէ ինսանկէթ վազիֆէսէնի իճրայա մուսրաաթ էթմէմէ։

Շայէտ Նորայր Բիւզանդացինին տէյլ պիր գաչ միլիոն ֆր. իլա եիւզ պին ֆրանք սէրվէթի պիլէ եօգ իսէ, հանկը ազազ սէլիմ վէ սահիպի վրճանան զազուզ վէ մէրվեճ էտպիլիր Բլէվնա էթրաֆընտա Բուլարընը 600 սաաթ թօր պուլուուզզրը խաթրա կէլիր իսէ, պունտան Օսման բաշանընը մուվաֆֆագկէթիլ պէօյլէ պիր չօղուզ օլան տիչմանա ուղուն միւտաէթ միւտաֆատ լիթոկրաֆիան սէգգէպի անալընրապիլիր։ Պունտան մատտա Բուլար քիլիսէթլու ֆիլէնք տէ պուլընրար, լաքին թօքմա միւհիմմաթը Բլէվնատա բէք ազ գալմըյընը վէ նազրը քի էվվելճէ սէօյլէնտի, էրզազ տա հէման հիչ եօգ կիպի իսի։

Ասաքիրի Օսմանկէ սիլահընյա պէրա պէր հիչ պիր պայրաղ թէսլիմ իմմէտի վէ պայրաղարընը նէ օլտուղու զաղրթա նա սորուլտուգտա, պունտան հիչ խապէրիմիզ եօգ տուր տէյի ճէվապ վէրիրլէրտի։

Բլէվնա մէվզիմնէ գօմանատան նապ օլունան միրալայ Բանիուէթին, Օսմանլըարին պիր չօղ սատրգար կէօմիշ օլտուգարընը Պուլկարատան խապէր ալարադ, թէսլիմ օլմազտան էվվէլ Թիւրք ասքերի նէրէյտէ տուրուր իսի իսէ, օրտանը ասաշթրմագ իչուն գազմա քիւրէքլէ պիր չօղ ասքեր կէօնտէրտի։

Պիր սապան չէնտէն տրշարը չրգաճագ մահանէ տէմիրտէն մամուլ պէօյիւք պիր սանդրգ պուլունուգ, իւզէրինտէ պէշ տանէ քիլիսի վարտը. պու սանտրդը միրալայա կէօթիւրուլէր։ Եվվելա զանն օլունտուգի պիր պայ սանդրգը տը. պիր սաաթտան զիատէ չալէշիլտրգտան սոնրա, նիհայէթ քիլիսէր աչրտը վէ իչինտէն պիր Թիւրք միրալայընին իւնիֆորմա սէթրէսի չրգտրընտան, պիր միրալայ սանդրգը օլտուզու անլաշրտը։ Տահա պիր թագտմ ուճագ թէֆէքզէրտէն մասատա, զապիթնին պիրի տրզդաթսրզճա պունդարը գարբշարբարդը սրբատա՝ պիր տէ էշանընն արասընտան պիր Թիւրք պայրաղը չրգտը քի պիր Օսմանը սիվարի պայրընին պայրաղը օլուպ, միրալայը մուհարէպէտէն սոնրա պուլմադ իւմիւտիյէ, սանտրդա պէրապէր կէօմիւշ իսի։ Սանտրդտան արայ վէ պէօյիւք պայրաղարը օլարադ 7 սանէ գառար պուլունտու։

Իւսէրայի Օսմանիյէտէն պէօյիւք զրմը Բլէվնա թէսլիմ օլարդտան սոնրա, հէման օ կիւնէրի Բուսայատա սէվզ օլունտու։ Օ վագրթա գառար բէք չիտէթլի օլմասան զը պիրտէն պիրէ աչրը մերթէպէ չիտէթլէնտի, պէօյիւք սօուգար մէմուլին զայրի օլարագ պայտար վէ քէսրէթլի գար հաղարընընտան վէ պու պիչարէ եէսիրլերին զարօթ վէ սայիր սրճագ թութաճագ էլպիսէրիմտէ պէշ տանէ քիլիսի վարտը. պու սանտրդը միրալայա կէօթիւրուլէր։ Եվվելա զանն օլունտուգի պիր պայ սանդրգը տը. պիր սաաթտան զիատէ չալէշիլտրգտան սոնրա, նիհայէթ քիլիսէր աչրտը վէ իչինտէն պիր Թիւրք միրալայընին իւնիֆորմա սէթրէսի չրգտրընտան, պիր միրալայ սանդրգը օլտուզու անլաշրտը։ Տահա պիր թագտմ ուճագ թէֆէքզէրտէն մասատա, զապիթնին պիրի տրզդաթսրզճա պունդարը գարբշարբարդը սրբատա՝ պիր տէ էշանընն արասընտան պիր Թիւրք պայրաղը չրգտը քի պիր Օսմանը սիվարի պայրընին պայրաղը օլուպ, միրալայը մուհարէպէտէն սոնրա պուլմադ իւմիւտիյէ, սանտրդա պէրապէր կէօմիւշ իսի։ Սանտրդտան արայ վէ պէօյիւք պայրաղարը օլարադ 7 սանէ գառար պուլունտու։

Իւսէրայի Օսմանիյէտէն պէօյիւք զրմը Բլէվնա թէսլիմ օլարդտան սոնրա, հէման օ կիւնէրի Բուսայատա սէվզ օլունտու։ Օ վագրթա գառար բէք չիտէթլի օլմասան զը պիրտէն պիրէ աչրը մերթէպէ չիտէթլէնտի, պէօյիւք սօուգար մէմուլին զայրի օլարագ պայտար վէ քէսրէթլի գար հաղարընընտան վէ պու պիչարէ եէսիրլերին զարօթ վէ սայիր սրճագ թութաճագ էլպիսէ-

պանտատա հէր նէվ սանայիսէ գուլլանրլան եուն մէմալիքի Օսմանիյէտէն Պուլկարիսթանատա վէ Իտիլիթէրատատա թէտարիք օլընրյօր։ Զիտնքի Սրբպիսթան ատատամ վէ սայիր քիչիւք հայվանանթն պէօյիւք զրմմէն մէմալիքի էճնէպիյէյէ իսրատ էթմէքտէ օլարընընատան սօլայը տասխի մէմէլէքեթէ իչթիյաճա էլվէրէշլի միպտարը ատատամ տասխի պուլընմայօր։ Պունտան խոսալամի վէրկիսի ալընմադ։

1909սա մէմալիքի Օսմանիյէտէն Սրբպիսթանա 55361 քիլօկրամ եուն խոսալ օլընմը տրը քի, էտիրնէ վիլայէթինէն Բիրօթ թարիգիյէ տօղրուսատան տօղրույա լոսալ էտիլէն եուն պու միգտարաա տասխի տէյլ տիր։

Մէմալիքի Օսմանիյէտէ եուն ֆիյաթը էճվէն օլմաղլէ պէրապէր, ամէլէ իւճրէթի տասխի միւթէտիլ օլարը ճիհէթլէ ապա, չայագ վէ դաղմիր Սրբպիսթանատա իսալ էտիլէն պէր ճէնս էմթիայա գարշը միւսապէգա էտպիլմէքտէ տիր։ Պու նէվ էմթիատան 6067 քիլօ սրգէթինտէ վէ 50,000 ֆր. զրմմէթինտէ իսոխալաթ վուգուս պուլմը։ Վէ պէհէր 1000 մէթրօ միւրեպպայընին աղբրլրզընա նէգարէն էր պիր 100 քիլօսը իչուն 70-100 տինար (ֆր.) բատտէսինտէ կէօմիւշ ըէմմի ալընմը։

Սազմա— Սրբպ քէօյլերինտէ վէ հաթթա չէհրլերինտէ Սէլանիկ վէ Սթամպօլ եազմալարը չօգա խոթիմայ էտիլմէյինէն, պու նէվ մամուլաթ Սրբպիսթանատա գօլայա սաթրլրյօր։ Մամաֆին ախիրէն Նիչտէ քէօյլիւլէր իչուն եազմա եէրինէ պիր նէվ պայ էօրթիսի իմալընա պայլանմը իսէ տէ, պունդն պէվզ սատա զարը վէ ֆիյաթը տա ֆահիշ օլարընընատան Օսմանը եազմալարը բազպէմտէն սիւզմիշ տիր։

Օսմանը թիճճարանը արա արրա էմթիալարընընդ նիմունէլերի իլէ ֆիյաթլարընը պազար եէրլերինէ կէօտտէրսէլեր եազմա իտսալարընընդ ֆեվգէլատտ արթաճաղը շիպէէսիպ տիր։

Սթամպօլատա մալ էտիլէն եազմալարընդ ռէնկլերի ատատա խաս օլարընընատան Սէլանիկ եազմալարընընատան ատատա իսաթէն թութուլմադատա տրը։

Կէչէն սէնէ 30,000 ֆր. բատտէսինտէ եազմա իտսալ օլունմը տրը։ Պու եազմալարընը պիր մէթրօ միւրեպպայընատաքի իրլիքլերինն ատէտինէ վէ աղբրլրզլարընա նէգարէն 60-100 տինար զատար կէօմիւշ ըէմմի ալընմը տրը։

Ադանա.— Ադանալարընն քեանֆիյեսի Օսմանը մամուլաթը օլմայրպ զըմը մուհիմմի էվրօպա թաղիլիէրինատէն իտսալ էթմէ տիր։ Սուրիատա իսալ էտիլէն ալանալար ֆիյաթլարընն պէհանը օլմասընընատան տօլայը սաթրլրմայօր։

Մէղգիւր էմթիանընն Սրբպիսթանատա էտսալրնը տրթրմագ իչուն միւմքինի մէրմէկպէ ատի ճինատէն ուճուզ ալանա իսալ էտիլմէլի տիր։ Կէչէն սէնէ պու ալանալարատան Սրբպիսթանա 81471 ֆր. լըզ մալ իսալ էտիլմիշ վէ պէհէր 100 քիլօկրամը իչիւն 80—100 ֆր. զատար էէօմրիւք բէտմի ալընմը տրը։

Իրեհ մաղերի.— Սրբպիսթանա իսալ էտիլէն Օսմանը իրեք գօզալարը հէր նէվ էէօմրիւք բէտմինտէն մուսաֆ պուլընմագտա տրը։

Մամաֆին մէղգիւր էմթիա իսալ-լաթինդն արթըրըլմասը, Սրբպիսթանատա հէնուզ թէբագզը իմմէմէլը օլան պու ատատանդն թէբագզընդա վազէտթէ տիր. միւտաէթի մէղգիւրէ զարֆինատա 37300 ֆր.լըզ իսամ իրեք լոսալ օլընմը տրը։

Բահար լոգում.—Սրբպիսթանա իսալ էտիլէն բահար լոգում 34000 ֆր. զրմմէթինտէ օլուպ, պու բահար լոգումլարը պէօյիւք զրմը Սէլանիկտէ եաբրը։

Սրբպիսթանատա չեբեր ֆիյաթը պէհալը օլարընընատան, թիճարէթատէրիմիզ իլէ հիմայէ էտիլէն պու էմթիայա գարշը Սրբպիսթանընը ըէգազպէմ էթմէսի մըմքին պիր տիր։

Պալէտտէքիլեր Սրբպիսթանա իսալ էտիլէն մամուլաթը Օսմանիյէ օլուպ, պունտան մատատաը Սրբպիսթանընն հասրլ էտէմէյինի մահսուլաթը արզիյէտէն իսրաբէթ տիր։ Եալընրը թապէ իլգամ իսալաթը սէնէյէ սէնէյէն գարը, զէյթէն վէ զէյթէն եաղը, ասպօն, գուրու մեշիր, խուրմա, լիմոն, բօրթուգալ մահսուլընինտէ Եունանիսթան իլէ Իթալիա վէ Ֆրանսա ըէգազպէթ էտիյօր։

Սրբպիսթանատա մէմալիքի Օսմանիյէյէ վազը օլան իսրաճաթի 18 միլեոն 261112 ֆր.զրմմէթինտէ օլուպ, պունտա Թրանսիթի թարիգիյէ իմրար էտիլէն էշեատա ատասխի պուլընմագտա տրը։

Մէղգիւր էմթիա պէօյիւք վէ քիչիւք հայվանաթի իլէ զրասի մահսուլաթընատան իսրաբէթ տիր։ Գոսօվա վէ Սէլանիկտէ կէշէն սէնէ պիր արալըզ Մըսրը վէ պուղդայ աղ օլարը ճիհէթլէ մահսուլ եէթիշնճէյէ գառար պու մահսուլաթատան իսոխալաթա մէճպուրիյէթի հասրը օլմը իտի։

Պիրա.—Սրբպիսթանատան մէմալիքի Օսմանիյէյէ սէնէի մէղգիւրէ զարֆինատա 70750 ֆր.լըզ պիրա իսալ էտիլմիշ տիր։

Իբ.—Սրբպիսթանատան Թիւրքիայա մէղգիւրէ սէնէ զարֆինատա եարընը միլեոն քիլօ իբ իսալ օլընմը տրը։ Պու իբլերին իսալը իչչուն գուլլանրլան քէնէվիր Վրանիա գազասը մահսուլը տրը վէ պայլրնա Վրանիատա իսալ օլընրյօր։ Մէղգիւր էմթիա Սրբպ թիւճճարանը թարաֆընատան պիլիսասա Գոսօվա, Սէլանիկ, Մանասթըր վէ Էսքիսէ-

(194)

Միւէլլիֆի Միւքեվեֆա ՎԱՐԴԱՆ ԲԱՇԱ

ՃԱՐԳ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ ԻՔԻՆՃԻ ԳԼՍՄ ՐՈՒՄԷԼԻ ՃԻՀԷԹԻ

Ամմէտ բաշա թօքմու գօմանատանը, Ամրզի բաշա, Սաարզ բաշա, Թահիր էօմեր բաշա, Հիւսէյին Վասֆի բաշա վէ էտհէմ բաշա, 130 պէօյիւք զապիթ, 2000 քիչիւք զապիթ, 40,000 բիտէ վէ թօքմու, վէ 1200 սիվարի։ Պունտան մատատա մէղգիւր բաբօրթօնուն թախմինէնէ կէօրէ, մէղգիւր օրտու մուհասէրէյի եարընը տրշարը չրգմագ իչչուն իթթիյի թէճրիպէտէ 6000 քիչի զայլ իթթիյ վէ Բլէվնա խանէլերինտէ տախի 4000 խասթա վէ եահսոտ եարալը պուլընմը տրը։

Էյէր օրտուլը մէղգիւրին էրզադսրզ պուլընտարը, իչչերինտէ իսասթալրզ տիւրլ տիւրլ վէ հէման քեանֆիէթէն միհհիմմաթը դալտատրը նադարը տրդագատա ալընը իսէ, քէնտի տէօրթ միսլի զա-

տար օլան պիր տիւշման ալէյհինտէ չու պիր ավուճ օրատունուն պու տրշարը չրգ մագ զայրէթը ուլուվվիյէսի, Օսման բա չանընն վէ քէնտի էյնա ասքէրէրին մուղավվէմէթը գահրամանանէսինին պիր չանընը վէ լայրընը նիհայէթի ատտ օլունագպիր։ Վէ Ֆրանսրզլար տա պու թէսլիմ իլէ տիկէր պիր մարէշալընն (Պաղէշի տիմէք խմէյօր) թէսլիմինի պիր պիրի իլէ բուսպար վէ մուգապէլէ իտէրլեր էտ։ Բայրամ պիր պէօյիւք ամը տուէռամաղլար տրը։ Ղիրա պու մարէշալ մրգատրճա խայլիճէ զիյատէ սաքէրէ մալիք պուլընտրընը հարտ, սիլահընը թէսլիմ իմմէտզէն էվվելէ, պէօյլէ սօն պիր դայրէթտէ պուլընմասընը։

Դեկատմերին ծուռնամ կիւնիւ Բուսարատա էքէյլճէ պանալը օթուրտու. խուսուսպյէ Սիպէրիա ալայը չօգ թէէլիթի վէրիսկ, հաթթա պազը պէօլիւքլերի տախի քեսմիլէն մահվ օլաս։ Թէլեֆոնը մէղգիւրէ չուտատան իպարէթ տիր. իբի պէօյիւք զապիթ. իբի քիչիւք զապիթ վէ 409 նէֆէր մաղթուլ, վէ պիր ժէնէրալ, 4 պէօյիւք զապիթ, 47 քիչիւք զապիթ վէ 1310 նէֆէր մէնգրուն։

Բլէվնա իչինտէ 77 զրթա թօք պուլունուպ, հալ պու քի մուախիսէրէն Բլէվնա էթրաֆընտա Բուսարընը 600 սաաթ թօր պուլուուզզրը խաթրա կէլիր իսէ, պունտան Օսման բաշանընն մուվաֆֆագկէթիլ պէօյլէ պիր չօղուզ օլան տիչմանա ուղուն միւտաէթ միւտաֆատ լիթոկրաֆիան սէգգէպի անալընրապիլիր։ Պունտան մատատա Բուսար քիլիսէթլու ֆիլէնք տէ պուլընրար, լաքին թօքմա միւհիմմաթը Բլէվնատա բէք ազ գալմըյընը վէ նազրը քի էվվելճէ սէօյլէնտի, էրզազ տա հէման հիչ եօգ կիպի իսի։

Ասաքիրի Օսմանիյէ սիլահընյա պէրա պէր հիչ պիր պայրաղ թէսլիմ իմմէտի վէ պայրաղարընը նէ օլտուղու զաղրթա նա սորուլտուգտա, պունտան հիչ խապէրիմիզ եօգ տուր տէյի ճէվապ վէրիրլէրտի։

Բլէվնա մէվզիմնէ գօմանատան նապ օլունան միրալայ Բանիուէթին, Օսմանլըարին պիր չօղ սատրգար կէօմիշ օլտուգարընը Պուլկարատան խապէր ալարադ, թէսլիմ օլմազտան էվվէլ Թիւրք ասքերի նէրէյտէ տուրուր իսի իսէ, օրտանը ասաշթրմագ իչչուն գազմա քիւրէքլէ պիր չօղ ասքեր կէօնտէրտի։

Պիր սապան չէնտէն տրշարը չրգաճագ մահանէ տէմիրտէն մամուլ պէօյիւք պիր սանդրգ պուլունուգ, իւզէրինտէ պէշ տանէ քիլիսի վարտը. պու սանտրդը միրալայա կէօթիւրուլէր։ Եվվելա զանն օլունտուգի պիր պայ սանդրգը տը. պիր սաաթտան զիատէ չալէշիլտրգտան սոնրա, նիհայէթ քիլիսէր աչրտը վէ իչինտէն պիր Թիւրք միրալայընին իւնիֆորմա սէթրէսի չրգտրընտան, պիր միրալայ սանդրգը օլտուզու անլաշրտը։ Տահա պիր թագտմ ուճագ թէֆէքզէրտէն մասատա, զապիթնին պիրի տրզդաթսրզճա պունդարը գարբշարբարդը սրբատա՝ պիր տէ էշանընն արասընտան պիր Թիւրք պայրաղը չրգտը քի պիր Օսմանը սիվարի պայրընին պայրաղը օլուպ, միրալայը մուհարէպէտէն սոնրա պուլմադ իւմիւտիյէ, սանտրդա պէրապէր կէօմիւշ իսի։ Սանտրդտան արայ վէ պէօյիւք պայրաղարը օլարադ 7 սանէ գառար պուլունտու։

Իւսէրայի Օսմանիյէտէն պէօյիւք զրմը Բլէվնա թէսլիմ օլարդտան սոնրա, հէման օ կիւնէրի Բուսայատա սէվզ օլունտու։ Օ վագրթա գառար բէք չիտէթլի օլմասան զը պիրտէն պիրէ աչրը մերթէպէ չիտէթլէնտի, պէօյիւք սօուգար մէմուլին զայրի օլարագ պայտար վէ քէսրէթլի գար հաղարընընտան վէ պու պիչարէ եէսիրլերին զարօթ վէ սայիր սրճագ թութաճագ էլպիսէ-

ռիտ

ԿՈՒՐԱԿԱՆ ԼՐԱՏՈՒ

ԱՐԵՒԵԼԵՔ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԵՋ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներուն մէջ Հայ Դատի Յանձնախումբի Գանձապետ Պարոն Գ. Ս. Գասպարեանի հրաւէրով Նիւ Եորք գացած է Պարոն Գ. Ս. Գասպարեան։ Ան Նիւ Եորքի մէջ ունեցաւ հանդիպումներ Հայ Դատի Յանձնախումբի Գանձապետ Պարոն Գ. Ս. Գասպարեանի հետ

ճէզալարլա մահքիւմ օլան Գոսովալը 15 քիլի մաղսարը ափվը Ալի օլմուշ տրը։

ԱՇՍԹԷՖԱՆՕՍ իւէ Մագրի քէօյ ա-բարանտա կէյէնէրսէ վուգու պուլան չըմէնտրքէր գաղասընդան միւսէպպիի օլարը թէպէյեւիւ իտէն, Այսթէֆանոս աթասիոն մէմուրը Գարաւասիլին ազը-նա խրֆքէթ կէյէրէք Թօրթաշ խասթա-խանէսինէ նագլ օլմասընը իշտիմիշ տիր։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ չըմէնտրքէր մէմուրա-ընտան Տիմրթրի էվվէլքի կիւն Թարլա պաշընտա Թուլումպա սօգաղընտա մի-ապիր օլարը խանէնին իքինճի գաթրը-տան քէնտ սինի սօգաղա ամարագ թէ-լէքը նէքթա էյլէմրշ տիր, սէպէպի անա-շըլամամըշ տրը։

ՍԷԼԱՆԻԿ ագիմէթ իտէճէք օլան Էմինէյեթը Ռումումյէ միւտիրի Ղալիպ տիւն սաաթ 6 պուչուգտա Սէլանիկ թը-ըէնի իւէ հարաքէթ լթմիշ տիր։ Սթա-սիոնտա Սթամպոլ բօլիս միւտիրի Ռէմալ վէ Իսկիւսար բօլիս միւտիրի Մագհար պէյլէր իւէ Պէյօղլու Բօլիս միւտիրի Միհռաթ էֆ. վէ սաիր զէվաթ հագրը պուլընարագ. մըշարիւէյնի կէնտերիյէ կիթմիշլեր տիր։ Ղալիպ պէյնին մայէթնի-տէ իւքի բօլիս պուլընմադտա իտի։

Պինանէն ալէյնի Պուլկար էէսմրիւք մէմուրլարը պէհէր 100 քիլօ իթիպարրյ-լա թուզը պալըդյարտան 8 ֆր. լօզումտան 4, ինթրքէն 7, իսրմատան 6 վէ գուրու իւզիւմտէն 7 ֆր. կէօմրիւք ալաճագլար տրը։

Թէպա Պուլկար թիճճար վաբօրլա-ընտան Թիւրքիատա տիկէր էն զիյատէ մաղսարը միւսասատ օլան միլլէթ վա-բօրլարը կիպի բուսում ալընա-ճագ վէ պու վաբօրլար հուգուզը տիւ-վէլ գայիէսինէ թասվի օլմագագ վէ Պուլկար լիմանլարընա կիրէն Օսմանլը վաբօրլարընա սաէի ամար մուամէլէ իհրա էտիլէճէք տիր։

Մէղքիւր սուրէթի թէսվիյէ Պուլ-կար Սօպրանիյէսինտէ պիր իքի կիւնէ գատար միւզաքէրէ էտիլէճէք տիր։

—o—

ԳՐՇՆԷՆ ՇԻՏՏԷԹԻ

Տիւն ադյամա գատար չէրիմիզտէ եաղմուր եաղտըրը կիպի, ադյամ տաիի գար կէլմէկէ պաչամըշ տրը։ Համա օլ-սուն պու կիւն հավա թէքբար այբմըշ վէ կիւնէշ եիւզի կէօրիւմիշ տիր։

Տիյարպէքիրտէն եաղըլարդընա կէօ-րէ, գարընա չօպլըդընտան բօսթալարդա հիչ պիր թէսվիրլէ կիտիպ կէլմէսի գա-պիլ օլամայօր. չըդարըլան բօսթալար 20—25 կիւն տիր եօլարտա թէշվիքէյէ օղրայօր վէ եօլարդան այբդմասընա չալը-շըլըպ կիտիպ կէլմէյէ սէյամէթ օլ-մագ իչիւն գանտաթ հուսուլէ կէլինճէյէ դատար բօսթալարդան թէշէխբը հարա-քէթի թէշէկրաֆ պաշ միւսիրլյէնմէսինէ կէօսթէրբլէնէն լիւզում իւզէրինէ մէճլիսը իտարէթի վիլայէթճէ տէ պիղղարուր թէն-սիպ իտրլմըշ տիր։

Իսպրդան Սօսիա գարիյէլի Հասան օղլու Մէհմէտ իւէ Սիւլէյման օղլու Ճօ-չուն վէ Գօզան զատէ Ֆիրուզ պէյնի մախտումը Մէհմէտ 2 կիւն մուգատտէմ գասապայա կէլմէքճէ իքէն. իւզէրլէրի-նէ չըդ տիւշէրէք, եալընըզ Ֆիրուզ պէ-յնի օղլու Մէհմէտ եարալը օլարագ գուրթարըլմըշ իսէպ, տիկէրլէրի վէճթաթ իթիմրլէր տիր։

Պիր քէն գարլարտան նագլյաթը դաթ օլմանն Պէյրութ Շամ խաթթը հա-վանդն միւասատէսի տէյամ իտէրսէ եարընա գատար վէ Հալէպ խաթթընդա տա պիր հաֆթա զարֆընտա այբարագ թրէնչերին իյատէի ինթիզամը հարաքէ-թի մէմուլ օլարը թէշէկրաֆլա իչար օ-լընդյար։

Գոճեատաքի Հագիգաք կազէթասը եաղըյար։

«Ինպէչ կիւնի կէչտի քի թրէնչինգոմ-եատան հրլ պիր սէֆէր իթմրկի եօգ տրը. պին միւշքիլաթլա Գարահարա գա-տար վարապիլիպ օրատան ավտէթ իտի-յօր իտի։ Տիւն սապահ հարաքէթ իտէն Գոճեա բօսթասը Գարաճա Շէհիր գար-ընտաքի ուֆաճըդ պիր եարմայա սապլանրպ գալը, միւֆքիր տէյիլ գար-տան սէօքմէդ, մէվճուտ ամէլէլեր գա-ը ալընդամագ իւզրէ էնէրլեր, մէվզրը էսկիչէհիրէ եագընլըը սէպէպլյէ տէ պաղգա պիր վակօղա միւհէնտսա վէ ամէլէ կէլիր, 5—6 սաաթ էմէք չէքէր-լեր, նրհայէթ մաքինալարտան պիրլինին պաղը գըսըմլարը գըրըլը տա եէնէ գա-ըն աչըմասը իմքանը օլմադ։ Սապանն-լարն պուրատան պլանէն միւմէրիլէրի գըրն պաչընտա պէքլէմէտիքտէն սոնրա, կէրիսի կէրիյէ էսկիչէհիրէ կէօթիւրիպ պրազդյօրլար։

—:—

ՆԱՖԻԱ նագլրը ասալգը Հալաֆեան վէ Սթամպոլ մէպուսը Զօհրապ էֆէնդի տիւն Պաղը Ակիսէ Սարրաֆամ բաչալը գիյարէթ իթմիշլեր տիր։

ԳԱՑՍԷՐԻ թանսիլ մէմուրլըղընտա պուլընտըը սըրատա վաղիֆէի մէմուրէ-սինի սաէի իսթիմալ էյլէսէկի թէպէյեւիւն իթմիշ օլան մէկգիւր լիվա մուհասէպէ պաշ քեսթիպի Ասմէա Մուսթաթ էֆ. նէնի իշտէն էլ չէքտիրիլէրէք թանէը մուհա-քէմէյէ ալընմադտա վէ քէֆիյէթինին մուճիպի իպրէթ օլմագ իւզրէ ուսում Մալիյէ մէմուրլարընա թէպիղինէ նէզա-րէթը այիսէսինճէ գարար վէրիլմիշ տիր։

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹՏԷՐԻ իտարէի էօրֆիյէ-նին թէմտիտինէ հրլիւմէթճէ գարար վէրիլէրէք, պունա տաիր օլան պիր գա-նուն լայիհասը եագընտա մագամը Սա-տարէթ վէ Հարպիյէ նէզարէթի վաբ-թասրյա մէճլիսի Մէպուսանրն թասվի-պինէ արզ օլընագագ տրը։

ՊԱԶՐ մէպալէյէրտէն տօլայը ալյէ-հինամէ սավա իպամէ օլընան Նիյիր-ը Հագիգաք կազէթասը մուտրը մէսուլընը պու քէրրէ Մանասթրը պիտայէթը ճէզա մահքէմէսինճէ պէրայէթինէ գարար վէրիլմիլինի Նէօլօղօս կազէթասը եա-զըյօր։

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹՏԷ վէ մէմալիքի Օսմ. տաթիլինտէ էճնէպիլէր թարաֆընտան եէնիտէն եախօտ թամէրէն եարբան էամիյէյի խայրիյէնին ինչաթ ըուսու-մընտան միւսիմէտա թուրթրլմասը լազըմ կէլէճէկինէ տաիր միւրաճաաթ վու-զունէտան պահոտա պու պապատ նէ վէճճկլ մուամէլէ օլընմագ լազըմ կէլէ-ճէկինին պազը մահալլէրտէն սիւալ օլընմը վէ քէֆիյէթ Շուրայը Տէվլէթէ հէ-վալէ խրկմըշ իսէ։

Զիրա օլընան էամիյէյի խայրիյէտէն բէք չօղը սէնէսը խագանի մուճիպինճէ էշխաս էօտէսինտէ գայտ օլընմըշ օլուբ, ըուսումը ինչաթտան իսթիհնա-լարընա տաիր գանունը մախսուսընտա պիր սէրտաթ օլմասընընան ըուսումտան իսթիհնասը լազըմ կէլմէյէճէկի Շուրայը Տէվլէթէճ զարար վէրիլտիկի իշտիրմիշ տիր։

ԵՕՀԱՆՆԷՍՊՈՒՐԿտան Սթանպուլ կազէթասընա եաղըլարդընա կէօրէ, Թրանսվալտա մուպիմ Օսմա լը թէպաա-լարը, պաշ չէհպէհտէր Մաժական Ցովհաննէս էֆ.յի իսթիգպալ լիմիրլէր տիր։ Մուսիպիլէհնեօհանինէ սպուրկտա տախի պիր Օսմանը գոնսօլոսլըը թէէսիս իտէճէք տիր։

ԲԱՆԿԱԼԹԻՏԷ Պայը սօգաղընտա սաքին Լեւոն, Խաչիկ, Եուսուֆ, Նշան, Եվվէլքի կիւն Ֆեբրվարօյ ճիվարընտա եէքսիկէրի իւէ գալկա էթիսիքէրի սը-բատա սէրտէսթ իսրմըշլէր տիր։

ՊԷՅՕՂԼՈՒՆՏԱ Թարա պաշընտա ճէհէնճէմ օսգաղընտա սաքին Մըսը-օվէն քիրճաճը Նիգոլանդն խանէսինէ խըրսըզ կիրէրէք պիր թագամ էշա չալ-մըշ տրը։

ՏԻՒՆ կէրէք իթթիհատ վէ Թրագ-դը ֆըրգասընդն վէ կէրէք Մէճլիսը Վիւքէլանդն միւզաքէրքը նէքիկճէ-սինտէ, Նաֆիա վէ Սէարիֆ նէգարէթլէ-րինէ հէնուզ քիմսէնին թայինրնէ գա-բար վէրիլմէմրշ տիր։ Պունտան պաչգա Ասլյէ նագըրընդն տախի խթիճա ի-սէրէք, եէրինէ էվվաֆ նագրը խայրի պէյնն թայինի իշտիրմիշ իսէ տէ, իթրա իթիտիկմրշ թանգիպամա պունդն տա-խր ալը օլմասրը անայրմրշ տրը։

ԻՆԿԻԼԻՖԻՐԱ հրլիւմէթինին Պահրը Սէֆիտ ֆրլօսը զօմանտանը ամրլալ, էնտիմրզատքի Մարտ խպիտաարընտա Տէրսաատէթէ կէլէրէք Զաֆը Հաղրէթը Բասիշանրնի զիյարէթ իտէճէք տրը։

Մըշաբրլէյէն Տէրսաատէթի զիյա-ըէթ իտէճէկընի Ինկիլիթէրա սէֆիրի Սասարադամ բաչայա պլենիպոտէնսի իւզ-ընինէ, իսաքիրան Շահանդէյ արզա օլ-պապատ սուտուբ իտէն իրատէր Սէնդրյէ խաբրճրյէ նէգարէթլ թարաֆընտան Ինկիլիթէրա սէֆարէթինին թէպիղը զըլընմըշ տրը։

Ամրրալ, ֆիլօսրը Պահրը Սէֆիտտէ պրազարագ մայէթի իւէ պիրլիքտէ պիր գրուազօրզ բաքրալէն չէրիմիզ կէլէ-ճէք վէ մայէյնը Հիւմայունտա մուշա-ըիլէյինն չէրճիքնէ պիր դյաֆէթը բէս-մէյէ քէչրատ օլընագագ տրը։

ԷՐԶՐՈՒՄՏԱ նէշը օլընան ցառաջ նամ էրմէնրէտ կազէթասա օպրմըշ տրը։ «Ազազերտաէ Թրբրք վէ Բրբրտ մէշա-ֆելինտէ պիր մահզէր թէբրրպ օլընմ-ադտա տրը։ Պու մահզէր իւէ Թիւրքէ-լերինն վէ Բիւրալէրինն էրմէնի ասքէր-լեր իւէ պիրլիքտէ իսքանա իսթիրիրմէ-սինտէն չիքանյէթ օլընրյօր։

«Պայագա մէպուսը Սիւլեյման Սու-տի էֆ. թէքբար իշ լուսթիմտէ օլուպ, պիր թագամ չիպէնէլի ատամըր իւէ մունասէպէթտէ պուլընրյօր։»

ՍՕՖԻԱՏԱՆ իշար օլընրյօր։ «Իս-կիպտէ եէնի քէօյ քէօղլէրի քէնտի էլէրինտէ պուլընան սիլահրը թէսլիմ իթմէկէ տավէթ օլընմըշլար իտի. Պունը-լար ասայատան գօրգարագ 3 մարթինի թիֆէնկի հիւքիմէթէ թէսլիմ իթմիշ-լեր տիր, ֆագաթ հիւքիմէթ պաչգա սիլահլար տահա թալէպ իտիյօր։ Աքէրլեր քէօյլերի կէզիպէօյլօսալար արամադտա սրրլար։ Պուլկար կազէթարարընին պէ-յանընա էլէօրէ՝ պունդար հեր եէրտէ քէօյ-լիլէրի պար օլբյօրլար վէ Թավրագ, պո-ղաչա վէ սաիրէ թուլէպ իտիյօրլար։

ԹԻՒՐՔԻԱ—ԻՆԿԻԼԻԹԻՐԱ ՄԻՒՆՍՈՒԼՊԱԹԸ

—«»—

ՊԱՂՏԱՏ ԽԱԹԹԸ

—«»—

Լոնտրատան Թանա եաղրլրյօր։

Ինկիլիթէրա վէ Թիւրքիա միւզաքէ-րաթը էբէյիճէ իլէրլէմիշ իսէպ, Իրագ վէ Գօվէյթ հագդընտա Օսմանլը հիւքի-մէթի հէնուզ Ինկիլիթէրայա հիչ պիր բրօժէ կէօսթէրմէմիշ տիր։ Հիւքիմէթը Սէնդրյէ իւէ Պաղտատ չըմէնտրքէր զում-բանիսաը արասընտագի միւզաքէրաթ պիր նէթիճէյէ վարմագտան էվվէլ Թիւրքիանդն Ինկիլիթէրրայա վուգու պուլաճագ թէքլիֆթարընն մուայէնէ պիր չէքլ ալմայաճաղը զանն օլընրյօր։

Ինկիլիթէրատա գաղուլ օլընան ֆիք-բէ կէօրէ հիւքիմէթը Օսմանիյէ, Պաղ-տատ չըմէնտրքէր զումբանիասընը Պաղ-տատ—Պասրա քէօրֆէզի իւզէրինտէքի հուգուգընտան սարքը նաղար իթթիր-մէկէ բաղի իտէճէք տիր։ Իսքէնտէրուն լիմանը իւէ Իսքէնտէրուն չէլէպի իմ-թիյազընն Պաղտատ զումբանիասընա վէրիլմէսի նէթիճէսի օլարագ զումբա-նիանդն հուգուգտան վաղ կէչէճէկի մի-նթիմէլ տիր։ Զումբանիանքէնտէրուն լիմանընը Մէրսինտէն իսթիսա սայմագ-տա տրը։

Պունտան պաչգա էկէր Իսքէնտէրուն խաթթը իմթիյազը չիմտիսէն զումբա-նիայա իշալէ օլընանագ օլուբրա, զում-բանիա խաթթին ինչասընա չիմտիսէն պաչայանագ վէ պու չիւպէյի էշալէք մէվզրընա զատար թանտիա իտէրէք ա-սը լ խաթթ իւէ իթիհաաք բէյանա իթթիր-մէկէ դայրէթ իտէճէք տիր։

Պաղտատ Պասրա քէօրֆէզի խաթ-թընդն ինչասը հագդընտաքի Ինկիլիթէր-բայա թէքլիֆի օլընանագ սուրէթը թէս-վիպէ հէնուզ մալիում տեյլի տիր։ Ինկի-լիզ մէհաֆիլընտէ պու խուսուսա իքի բրօժէ նաղարը սիգդաթա ա-լընմադտա տրը։ Պունդարտան պիրինէ կէօրէ, խաթթը մէղքիւր պէյնէլմրլէլ պիր հալէ վաղ օլընանագ վէ Ամմանիա, Ինկիլիթէրա իւէ Ինկիլիթէրա տօսթլա-ընտան տիկէր պիր տէվլէթ միւսավի տէրէճէյտէ իշիրրաք իտէճէքլէր տիր։ Եկէր բրօժէյէ կէօրէ խաթթ քեսմիլինն Օսմանլը օլարագ պաչընճա սերմայէ Ինկիլիթէրա թարաֆընտան թէքսիյէ օլը-նաճագ տրը։ Ինկիլիզ նօղթայը նաղա-ընտան պու իքինճի սուրէթին թէրճիհ օլընանագընտա շիպհէ եօգ տրը։

§ Սթամպօլտան Թանա եաղրլան մէքթուպ տրը։

Տէվլէթը Օսմանիյէնին ինչասընը ար-զու լիթիկի խաթթլար Թանընն պէյան իթիտիկի խաթթլար տրը. հիւքիմէթը Օսմանիյէնին չըմէնտրքէրլէր եաբմագ իսթէճիկի մանթըգալար Արմավուտլրգ իւէ Անասօլու տրը։ Անասօլուտա իսէ պիլ խասսա Սամսոն— Սիվաս— Երզնը-կան վէ Էրզրում—Թրապիզոն խաթթ-լարը տրը. պու խաթթլարընն պաչը վէ ուճ նօղթայարը մէսէլէսի կիպի թաա-դիպ իսէճէկի կիւզէրկեան մէսէլէսի սէ բէք օ գատար էէմմիյէթլի սէյիլ տիր։ Մրնասիպ վագթ կէլինճէ պունդարը պէյան իսէճէկիկ։ Պուրատա տրգագի ի-տիլէճէք պիր նօղթա վար իսէ, օ տա Թանընն էվվելճէ նէչր իթմիշ օլուուղը մալիմանընն պիր չօղ նօղթալարընն մուգարինը տագիգաթ օլմասը տրը. մը-զաքէրաթա կէլինճէ, չիմտկէ գատար բէք մահտուտ պիր տարէյէ մուհասրը վէ պիր թագամ օսմանիտ մուքաէմէ-լէր թէսթիսընտէն իպարէթ գալմըշ տրը։

Պու պապատ Ֆրանսըզ ալէգատտա-ընդը պիրէ պիրտիքէրիմիզտէն ֆագա պիր մալիսամի վէրէմէյօրլար։ Պունդար տէվրը սապգդատա ըօտուղը կիպի էյան մուհաֆազան սիւքիթ իտիյօրլար։ Ֆը-ընանըզլար Թիւրքէլերէ նէ կիպի չէյլեր իսթէտիքէլերինի սօրուպ լաղըմ կէլէն ճէվապը վէրմէքճէ տիրլեր։ Թապիի պունտա քէնտի մէնֆաաթլարընը տա կէօզէտիյօրլար։ Թիւրքիանդն թալէպի սիւրաթը միւմքինէ իլէ մէմլէքէթին պիր չօղ մահալլէրինտէ չըմէնտրքէր ինչասը տրը։ Զիրա պու չըմէնտրքէրլէր ինչա օլընտրգճա օրալարտա մէվճուտ մուխիլ-լը ասայիշ հալլերէ խիթամ վէրիլէմէկ, նէթէճէսի Արմավուտլրգ կիպի բէք միւն-պահա պիր թագամ եէրլէրտէ իսէ նագ-լիյաթ օլմամասընտան տօլայը էհալի ֆագը ու զարարլրէթ իչինճէ պուլընրյօր։

Հիչ շիպհէսիզ պու խաթթլարդն Թիւրքիայա ասքէրի հարաքէթ նօղթա-սընտան պիր չօղ ֆահիշլէրի տախի տօ-գունճագ տրը։ Օսմ. տէվլէթի պու խաթթլարդն եարընդ պիր միւտաֆէա մանիյէթի հաիզ օլտուղընը վէ հիչ պիր վագթտա ճիվար զամչուլարընը թէհլիս մագսէտինտէն օլմասընդնը սէօյլէմէքճէ տիր։ Վէհնասը մէղքիւր չըմէնտրքէրլէ-րին ինչասընտաքի մագսատ սրրֆ թէ-սաֆիի տիր։ Օսմ. հիւքիմէթի հեր եաղտ պունդարդն ինչասը Ֆրանսըզլարա օլսունն Ղէ եա սաիրլերէ օլսունն ինչալէ էյլէյէճէք տիր։ Լաքին պու խաթթն ինչասընտա Ֆրանսըզլարը թէրվիճ իսէ-ճէկինի կիզլէմէքճէ տիր։

ՕՍՄԱՆԼՐ ՊԱՆԴԱՍԸ

1890 սէնէսի 4,999,500 լիրալրգ 100տէ 4 Օսմանլը իսթիգրազ թահվիլա-թընդն 1911 փետր. 1)14տէ քէչիտէ օ-լընան 4%ճ. գուրասընտա զագանան նիւմէրօլարդն լիսթասը տրը։

3451տէն	3500	4251տէն	4300
5201տէն	5250	7351տէն	7400
14701 »	14750	24301 »	24350
25101 »	25150	27651 »	27700
38951 »	39000	41301 »	41350
44901 »	44950	53151 »	53200
55851 »	55900	63701 »	63750
81851 »	81900	87901 »	87950
91451 »	91500	95451 »	95500
95751 »	95800	97251 »	97300
102151 »	102200	102301 »	102350
107651 »	107700	117601 »	117650
119851 »	119900	131101 »	131150
139151 »	139200	142851 »	142900
147301 »	147350	150051 »	159100
159451 »	159500		
162551 »	162600	164951 »	165000
169101 »	169150	169801 »	169850
170051 »	170100	171501 »	171550
173901 »	173950	176551 »	176600
178701 »	178750	181801 »	181850
183501 »	183550	185151 »	185200
196251 »	196300	197501 »	197550
212401 »	212450	213601 »	213650
216051 »	216100	217601 »	217650
218551 »	218600	221001 »	221050

—o—

ԱԼԹՐՆԱՐ ՏԱՑԻՐԷՅ ՊԵԼԷՏԻՑԻ ՐԻՑԱՍԷԹԻՆՏԷՆ

Գապաթաշտա վաբօր իսքէլէսի իթ-թիսալինտէ պուլընան հավուզա գօր-գուլրգ տիվարը ինչասը պէր մուճիպը քէշի պէսէլի 14806 ղրշ.

Ղալաթասա քեպլին թանզիֆաթ ա-խբրընդն նա թէմամ գալան թամրրաթը պէսէլի 14313 ղրշ. 35 սանթիմ։

Գալաթա սէրայը քէօշէսինտէ վագը Քեաղրտխանէ մէնպա սուլը չէշմէսին-նէն Եէնի չարշը ճատտէսինտէ Մէքթէ-պի Սուլթանի գաբուլը ճանընտաքի մահալէ նագլի մէսարիֆի պէսէլի 3200 ղրշ.

Ազազ գաբուսընտաքի թանզիֆաթ իսքէլէսինտէ գաբլամա վէ մուճաֆաղա տուվարը ինչասը պէսէլի 3575 ղրշ.

Պէյ օղլունտա Ինկիլիթէրա սէֆարէթ-խանէսի պաղչէսինին Պալըզ բաղարը ճիհէթինտէքի տուվար տիվինէ պէվվիսա-նէ ինչասը պէսէլի 6195 ղրշ. 84 սան-թիմ.

Ֆրանսըզլարա Հաճի Տէմէ սօգաղընտա Էօմէր աղանին խանէսի թիթիսալինտէ-քի սօգաղա խթիճատ տուվարը ինչասը պէսէլի 3533 ղրշ. 55 սանթիմ։

Գալաթատա Լէվենճը խէնտէքի ճատտէսինտէ գալարրըմ ինչասը պէսէլի 13393 ղրշ. 66 սանթիմ։

Գաբամ բաչատտա Աչըգլար մէչատանա գալարրըմ ինչասը պէսէլի 2175 ղրշ.։

Գաբամ բաչատտա Եաշմագ սըրան վէ Թօզ գօբարան ճատտէլերի գալարրըմ-նէն թամրրաթը պէսէլի 3980 ղրշ.։

Գալաթատա Արապ ճամի չէրիֆի մահալլէսինտէ Եէմէնճիլէր ճատտէսինտէ գալարրըմ ինչասը պէսէլի 1117 ղրշ. 49 սանթիմ։

Գապա թաչտա վաբօր իսքէլէսի իթ-թիսալինտէ պուլընան հավուզ էօնիւնտէ կրանիթ թաշընտան բիյատէ գալարրը-մը ինչասը պէսէլի 6519 ղրշ. 84 սանթ։

Գալաթատա Արապ ճամի մահալլէ-սինտէ Զէյա սօգաղընտա գալարրըմ ին-չասը պէսէլի 788 ղրշ. 64 սանթիմ։

Պէյ օղլունտա Եէնի չարշը ճատտէ-սի բաբքէ գալարրըմ վէ չօսէսինին թա-մրրաթը պէսէլի 9309 ղրշ. 30 սանթիմ։

Ֆընարբաչընտա Տէրէ իչի ճատտէսինտէ գալարրըմ ինչասը պէսէլի 10068 ղրշ. 50 սանթիմ։

Պէյ օղլունտա Պրուսա ճատտէսինտէ գալարրըմ ինչասը պէսէլի 3821 ղրշ. 30 սանթիմ։

Թոդսիմանէ Մլուճատէլ չըգմաղչյա ճամը չրգմագ սօգաղարընա բարքէ գալարրըմ ինչասը պէսէլի 52330 ղրշ. 80 սանթիմ։

Պէյ օղլունտա Նարլը սօգաղը քէօշ-էսինտէն Իքի գալարը սօգաղը քէօշէ-սինտէ գատար բարքէ գալարրըմ ինչասը պէսէլի 8123 ղրշ. 50 սանթիմ։

Գալաթատա Էֆլաթունն վէ Զըզմաղ-լաթին սօգաղարընա գալարրըմ ինչասը պէսէլի 1030 ղրշ. 53 սանթիմ։

Պէսէլի քէչֆէլերի հիզալարընտա կէօս-թերիլէն պալէատէ մուհարրէր ամէլկաթ մուհագասայա վաղ իսրմիշ վէ հատտը նիսապընը պուլընարդը հալտէ չէրը հալը բուսմընն 14կիճճի բաղար էրթէսի կիւ-նու ինալէի էվվելյէ վէ 16ճճը չարշամ-պին կիւնու ինալէի գալթիէլերինին ինչ-բաղը մուգարրէր պուլընմըշ օլուուղ-ատան ինչայա թալիպ օլանարդն սէրօ-զիթօ ազչէլերինի միւսթասրպէն տայի-բէյէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի իլան օ-լընուր։

7 Շուպաթ 326

ՍՕՆ ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Աթինա 2 Փետր. — Մակեդոնիա հագդընտա Լօրալար մէճլիսինտէքի միւ-զաքէրաթատան վէ Պալգան գօմիթէսի բէյնի Պիւքսիրդն սոն սէյեահանընտան Սթինա զաղէթալարը պահա էթիրքէրի սըրատա, Ինկիլիթրատա Մակեդոնիանդն խթիգալինէթի կիպի Պուլգարիսթանա ֆայիտէլի վէ Եունանիսթանա զարարլը պիր բօլիթիա թատգրպ օլընմասընտան էնտիչէ էտիլմէքտէ տիր։

Միւսթալիլ պիր Մակեդոնիա Բու-մէլիսի Շարգի կիպի Պուլկար էյալէթի տէմէք օլուր։ Ինկիլիթէրանդն պու բրօ-ժէսինէ մուավէնէթ իչիւն Եունանիս-թանդն Պուլկարիսթան իւէ իթիլաֆ էթ-մէսի միւմքինտր տիր։

ԵՈՒՆԱՆ ՀՈՒՏՈՒՏՐՆՏԱ ՊԻՐ ՀԱՏԻՄԷ

Աթինա 21 Փետր.—Օսմանլը-Եու-նան հուտուտընտա քեպլին Լիկարիցա գուրպինտէ Օսմանլը վէ Եունան աս-քէրլերի պէյնինտէ վուգուպուան միւ-սատէմէտ Եունանլըլարտան 1 նէֆէր թէլէֆ վէ 7 քիչի մէճրուհ օլարը կիպի, Օսմանլըլարտան տախի 3 նէֆէր մէճրուհ օլմըշ տրը։

ԻՐԱՆ ԱՀՎԱԼ

Թէհրան 21 Փետր.—Նայիպի հիւ-քիւմէթ Նասր էլ Միւլք բարամնթօ ֆըրգալարընդն գաչ նէվ վէ քիմէրտէն իսպարէթ օյարդընդն թաարիհինի թալէպ էթմիյնտէն իչպու թալէպ չէնտա միւ-նագաչայը մուճիպ օլմըշ տրը։

Նայիպի հիւքիմէթ էգսէրլիյէթ ֆըր-գասընդն մուգահէրլիթի օյմագսըզընն հիւ-քիւմէթճէ մուճիպի մէսուլիյէթ հարա-քէթտէ պուլընմագ խթէթմէյօր վէ խա-րիճիյէ վէ բօրճա նագըրլարը միւչարի-լէյինն իչպու ֆիքրինի թավիպ էտի-յօրլար։

ՌՈՒՍԻԱ ՎԷ ՉԻՆ ԻԽԹԻԼԱՖԸ

Բարիզ, 21.— Ասիատա սուլ ու մլուսալմէթի թէշիքէյէ կէթիրէճէք ահվալ ու վազիյէթտէ պուլընմասընը Չին հիւքիմէթինէ ճաբան տէվլէթի թարաֆընտան թավսիյէ վէ նասիհաթ էտիլմիյնի Բրրի Բարիզկին եաղըյար։

Վաշինկթըն, 21.— Բէքին Ռուսիա սէֆիրի, Ռուսիանդն սոն նօթասընա Չին հիւքիմէթինին վէրմիյէ ճէվապը քեսքի էկօրմըշ տիր։

ՕՍՄԱՆԼՐ-ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՀՏՆԱՄԷՍԻ

Սոֆիա, 21.—Ֆինանսէթ վէ վաբօրլար նազդընտա Թիւրքիա իւէ Պուլկարիսթան պէյնինտէ ադա օլընան ահանամէ Սօպրանիյէնին թաստիգ ու թասվիպինէ արզ օլընմըշ տրը։

ՐՈՒՍ ՆՕԹԱՍԸՆԱ ՉԻՆԻՆ ՃԻՎԱՊԸ

Բէքին 21.—Չին խարիճիյէ նէզարէ-թինին Ռուս նօթասընա ճէվապը զայէթ-լէ միւսայիտ սուրէթտէ տիր։ Չին հիւ-քիւմէթի Ռուս թէքլիֆլերինէ միւսայիտ հարաքէթ էյլէմէք արզուսընտա տրը։ Անճագ պաղը միւշքիլաթին իլավէսի ի-չիւն միւզաքէրաթի իզրա էտիլճէք տիր։

ԷՐԳԷՐ, ԳՈՅԸՆ ՎԷ ՁՕՃՈՒԳ ԷԼՊԻՍԷԼԷՐԻ
ՕՍՄ ԿԷՉՄԷՃԷՆ ՄԷԼԳՈՒՍՕԱԹ ԷՆՎԱԳԻ ՇԱՐԳԱՎԱՐ
ՄԻՒԹԷՆԵՎՎԻ ԳԱՍԳԷԹԼԷՐ
ԿԼՕՄԼԷԳ ԹԱԳՕՄԼԱՐԸ
ՄԱՐՕՐԷՆ ԷԼՏԻՎԷՆԼԷՐ
ԶՕՐԱՊԼԱՐ
ԹԼԷՄԻՆԱԹԼԸ ԿԱԼՕՇԼԱՐ
ԼԷ ՎԱՆԹԱԼԱՐ
ՍԷՑԵՂԱԹ ԼԷՎԱԶԻՄԻ
ՍԻՄՍԻԼ ՎԷ ԶԻՑՆԷԹԼԻ ԷՇԵԱ
ԳՐԱՎԱԹԼԱՐ
ԷԼՏԻՎԷՆԼԷՐ
ՊԱՍԹՕՆԼԱՐ
ՇԵՄՍԻՑԵԼԷՐ
վէ սայիրէ։

ՇԹԱՅՆ
ԳԱԼԱԹԱ-ՍԹԱՆՊՈԼ
ՍՈՆ ՊԱՀԱՐԼԷԳ ՎԷ ԳԻՇԵՐԳ
ԵԷՆԻ ՄՕՏԱ
ԷԼՊԻՍԷԼԷՐ
1910-1911

ՍՕՆ ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Աթինա 2 Փետր. — Մակեդոնիա հագդընտա Լօրալար մէճլիսինտէքի միւ-զաքէրաթատան վէ Պալգան գօմիթէսի բէյնի Պիւքսիրդն սոն սէյեահանընտան Սթինա զաղէթալարը պահա էթիրքէրի սըրատա, Ինկիլիթրատա Մակեդոնիանդն խթիգալինէթի կիպի Պուլգարիսթանա ֆայիտէլի վէ Եունանիսթանա զարարլը պիր բօլիթիա թատգրպ օլընմասընտան էնտիչէ էտիլմէքտէ տիր։

Միւսթալիլ պիր Մակեդոնիա Բու-մէլիսի Շարգի կիպի Պուլկար էյալէթի տէմէք օլուր։ Ինկիլիթէրանդն պու բրօ-ժէսինէ մուավէնէթ իչիւն Եունանիս-թանդն Պուլկարիսթան իւէ իթիլաֆ էթ-մէսի միւմքինտր տիր։

ԵՈՒՆԱՆ ՀՈՒՏՈՒՏՐՆՏԱ ՊԻՐ ՀԱՏԻՄԷ

Աթինա 21 Փետր.—Օսմանլը-Եու-նան հուտուտընտա քեպլին Լիկարիցա գուրպինտէ Օսմանլը վէ Եունան աս-քէրլերի պէյնինտէ վուգուպուան միւ-սատէմէտ Եունանլըլարտան 1 նէֆէր թէլէֆ վէ 7 քիչի մէճրուհ օլարը կիպի, Օսմանլըլարտան տախի 3 նէֆէր մէճրուհ օլմըշ տրը։

ԻՐԱՆ ԱՀՎԱԼ

Թէհրան 21 Փետր.—Նայիպի հիւ-քիւմէթ Նասր էլ Միւլք բարամնթօ ֆըրգալարընդն գաչ նէվ վէ քիմէրտէն իսպարէթ օյարդընդն թաարիհինի թալէպ էթմիյնտէն իչպու թալէպ չէնտա միւ-նագաչայը մուճիպ օլմըշ տրը։

Նայիպի հիւքիմէթ էգսէրլիյէթ ֆըր-գասընդն մուգահէրլիթի օյմագսըզընն հիւ-քիւմէթճէ մուճիպի մէսուլիյէթ հարա-քէթտէ պուլընմագ խթէթմէյօր վէ խա-րիճիյէ վէ բօրճա նագըրլարը միւչարի-լէյինն իչպու ֆիքրինի թավիպ էտի-յօրլար։

ՐՈՒՍԻԱ ՎԷ ՉԻՆ ԻԽԹԻԼԱՖԸ

Բարիզ, 21.— Ասիատա սուլ ու մլուսալմէթի թէշիքէյէ կէթիրէճէք ահվալ ու վազիյէթտէ պուլընմասընը Չին հիւքիմէթինէ ճաբան տէվլէթի թարաֆընտան թավսիյէ վէ նասիհաթ էտիլմիյնի Բրրի Բարիզկին եաղըյար։

Վաշինկթըն, 21.— Բէքին Ռուսիա սէֆիրի, Ռուսիանդն սոն նօթասընա Չին հիւքիմէթինին վէրմիյէ ճէվապը քեսքի էկօրմըշ տիր։

ՕՍՄԱՆԼՐ-ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՀՏՆԱՄԷՍԻ

Սոֆիա, 21.—Ֆինանսէթ վէ վաբօրլար նազդընտա Թիւրքիա իւէ Պուլկարիս-թան պէյնինտէ ադա օլընան ահանամէ Սօպրանիյէնին թաստիգ ու թասվի

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԳԱՂՏՆԻՔ ՄԻՄԻՍ

(ՄԱՍ Գ.)

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԳԱՂՏՆԻՔ ՄԻՄԻՍ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԳԱՂՏՆԻՔ ՄԻՄԻՍ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԳԱՂՏՆԻՔ ՄԻՄԻՍ

ԳԱՂՏՆԻՔ ՄԻՄԻՍ

Ամերիկայի գաղտնիքները պարզուն ոճով

Գրեցին Ֆրանսերեն՝ Ֆրանսիայի Գեներալ Գրագրության Գլխավոր Գրասենյակի Գրասենյակի Գրասենյակի